

► REPORTATGE | UN EQUIP DE CIENTÍFICS PROPOSA QUE ELS PRIMERS POBLADORS DE LES VALLS VAN ARRIBAR DES DE MAS D'AZIL

Els primers 'andorrans'

De l'àrea atlàntica francesa, probablement Mas d'Azil, procedia la primera comunitat de caçadors que es va endinsar a les Valls d'An-

dorra i va establir-hi un campament estacional de caça, fa ara 13.000 anys. Al fons de la vall, a la Balma de la Margineda.

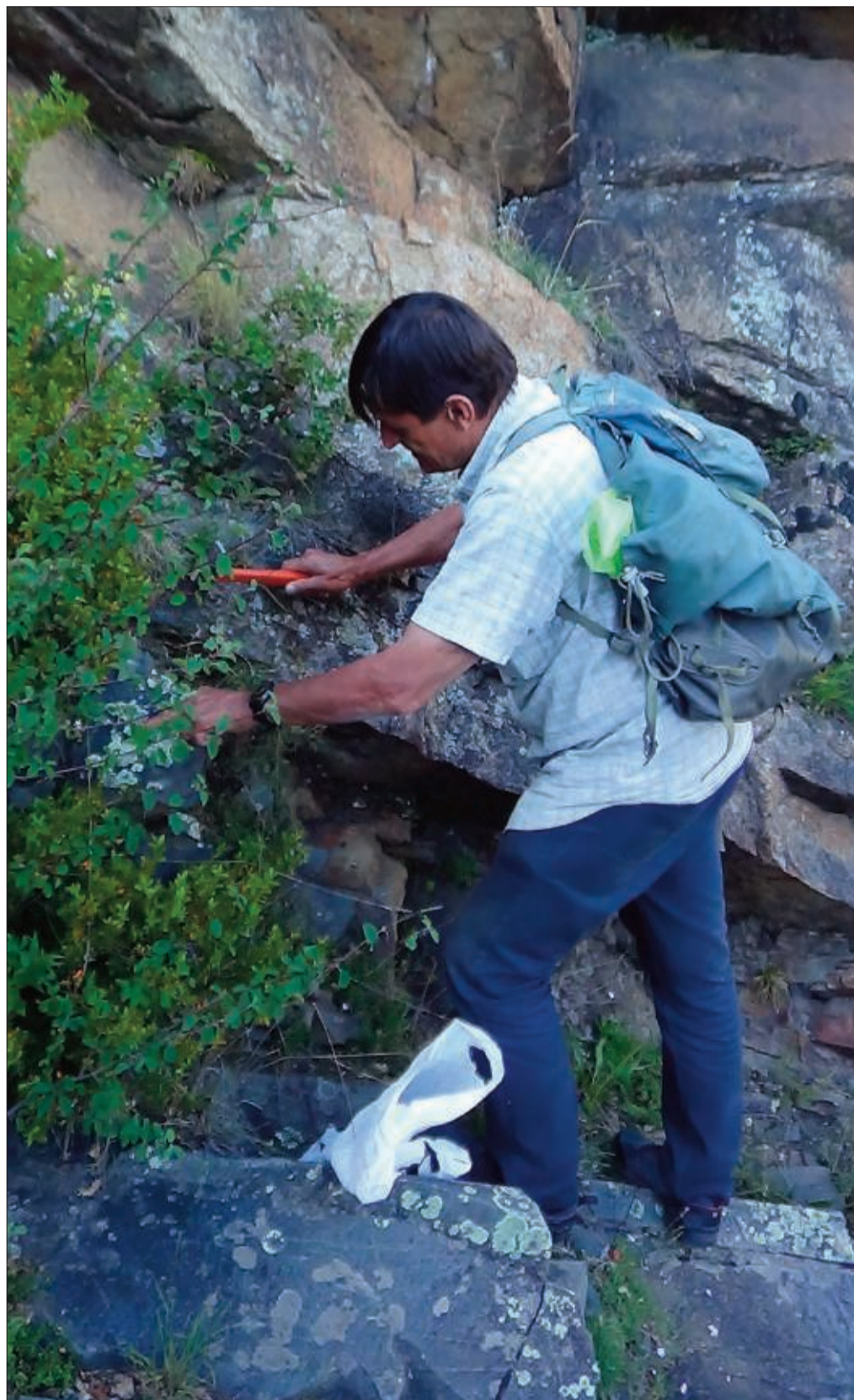
A. DORAL
Andorra la Vella

Aquesta, la de l'arribada d'un primer grup de nòmades procedents de la zona francesa d'influència atlàntica, és la hipòtesi llançada en el marc del XVIII Congrés mundial de la Unió Internacional de Ciències Prehistòriques i Protohistòriques celebrat la setmana passada a Atapuerca. Un equip que està integrat pel geòleg Valentí Turu i els arqueòlegs Jean Guilaine, Michel Martzluff i Gerard Remolins i que proposa un itinerari seguit per aquells primers pobladors que van recalar a Andorra durant la darrera glaciació. Eren membres d'una comunitat que hauria transitat per la vall de l'Oriège, proposen els investigadors, seguint els pendents seus del massís del Carlit pel vessant meridional fins accedir a les planes de la Cerdanya i l'Alt Urgell. Després haurien remuntat el curs del Segre i el Valira cap a Andorra.

Quina és la pista, l'indici, que porta els científics a establir aquest itinerari? La riolita, un mineral present en diversos estris desenterrats a la Balma de la Margineda però del qual no hi ha jaciments a prop. Si més no, no amb una roca que tingui la qualitat necessària per tallar-la i fabricar amb ella els utensilis trobats. A les Valls, explica Remolins, l'arqueòleg andorrà implicat en la recerca, "hi ha pocs afloraments [d'aquest mineral] i molts d'ells es trobaven sota les glaceres que en aquell moment encara ocupaven algunes valls i les capçaleres dels Pirineus". La qual cosa indica clarament, de pas, que a l'època era impensable travessar la serralada pirinenca per la banda central.

LA RIOLITA D'ANSOVELL

Així que la riolita havia de venir de fora, l'haurien d'haver portat amb ells. Finalment, els esforços de l'equip van donar fruit: a Ansovell, al municipi alturgellenc de Cava, van trobar el lloc d'on podria haver sortit el mineral, una pedra negra de vegades, verdosa d'altres, i amb característiques que encaixen amb les restes arqueològiques documentades a la Balma de la Margineda. Aquest jaciment hauria estat localitzat per aquells nòmades, que l'haurien fet servir per fabricar els estris de caça, deixant testimoni d'un periple que avui els científics han estat capaços de resseguir. Unes distàncies llarguíssimes, de 100 a 150 qui-

L'arqueòleg Michel Martzluff, a l'aflorament de riolita d'Ansovell.

El fruit de la recerca s'ha exposat a Atapuerca

lòmetres, estima Remolins, a la recerca d'aliment: a l'hivern pescaven salmó a la zona atlàntica francesa i a la primavera es desplaçaven cap al vessant sud dels Pirineus a caçar.

Remolins també suggereix que l'assentament de la Balma va ser, en certa manera, lloc on confluïen diferents camins. "Ja aleshores podrí-

em dir que hi havia cert mestissatge cultural: els grups no eren estancs, sinó permeables", es trobaven pel camí i intercanviaven coneixements, tecnologia, que estava adaptada al medi on vivien. A la Balma, apunta l'arqueòleg andorrà, "veiem que hi havia realitats que conflueixen, amb arpons dels que utilitza-

LES CLAUS

1 HIPÒTESI L'ORIGEN DELS PRIMERS POBLADORS

Un equip de científics proposa el vessant atlàntic –l'àrea de Mas d'Azil probablement– com a punt d'origen de les primeres comunitats nòmades arribades a les Valls en extensos periples per procurar-se aliment, viatges de fins a 150 quilòmetres.

2 LA PROVA UN MINERAL PER ESTABLIR EL PERIPLE

Fragment de riolita.

La riolita, roca de la qual estan fets estris de caça trobats a la Balma de la Margineda, havia de procedir de fora de les Valls d'Andorra. Els científics van trobar un jaciment a Ansovell que va servir per proposar el camí per on van arribar.

3 L'EQUIP IMPLICA DIVERSOS CENTRES DE RECERCA

L'equip que signa la recerca procedeix de diferents centres de recerca: Turu i Remolins col·laboren amb la Fundació Marcel Chevalier, mentre que Martzluff procedeix de la Universitat de Prepinjà i Guilaine, de Collège de France.

ven les comunitats de l'àrea cantàbrica per pescar salmó i puntes de fletxa i dibuixos geomètrics en els estris que eren més propis del nord-est peninsular". Potser, explica, hi van arribar comunitats de la zona atlàntica francesa i del Mediterrani i van confluïr aquí. Potser la mateixa comunitat entra en contacte amb diferents cultures en el transcurs d'un llarg periple. O potser són les idees que, ja en aquell moment, circulen amb rapidesa i lluny.